

Maj 2005
Sagsnr. 0500261 – lh/mj

Notat til Folketingets Udvalg vedr. Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i forbindelse med L 145 forslag til lov om fødevarer herunder ændringer i Fødevarestyrelsens struktur

L 145

Den Danske Dyrlægeforening beskrev ved et møde i 1996 i Annecy, Frankrig ideerne bag Jord til Bord konceptet for repræsentanter for den europæiske dyrlægeforening (FVE), EU kommissionen og kommissionens rådgivende udvalg for fødevarer. Papiret, der blev officiel FVE politik, dannede bl.a. baggrund for den levnedsmiddelreform, der her 10 år senere er en realitet. Politikpapiret vedlægges til orientering.

Den Danske Dyrlægeforening beklager, at primærproduktionen endnu ikke er fuldt integreret i krav til egenkontrolprogrammer samt den offentlige kontrol af disse i overensstemmelse med principperne i ovennævnte politikpapir. Dette gælder såvel den animalske som den vegetabiliske produktion af foder og fødevarer. Dette skyldes, at en lang række af de alvorligste fødevarerisici opstår i primærproduktionen og skal erkendes og bekæmpes her. Det gælder en lang række zoonotiske mikroorganismer og vira, men også forureninger og reststofkoncentrationer som følge af brugen af kunstgødning, jordforbedringsmidler, sprøjtemidler og medicin.

Den Danske Dyrlægeforening har med tilfredshed noteret sig erhvervenes kritik af manglende rådgivning og vejledning fra regionerne herunder forhåndsgodkendelser af nybygninger eller væsentlige ombygninger og ministeriets delvist positive reaktion på denne kritik. Foreningen har tidligere påpeget, at det er en helt naturlig rolle for de tilsynsførende at forebygge fødevarerisici gennem rådgivning og vejledning frem for at helbrede gennem påbud og forbud.

Den Danske Dyrlægeforening skal endvidere påpege, at udgiftsdækningen af fødevarestyrelsens ydelser er utilstrækkelig. Der synes ikke at være taget højde for en tilstrækkelig dækning af transportomkostningerne herunder løndækning af transporttiden samt dækning af driftsudgifterne til regionskontorerne herunder løndækning af det administrative personale. Foreningen går ud fra, at når der i loven anføres udgiftsdækning, så menes der alle de direkte og indirekte udgifter.

Strukturændringer

Den Danske Dyrlægeforening har ingen bemærkninger til den skitserede struktur, der set ud fra et fagligt synspunkt kan være hensigtsmæssig. Centraliseringen af laboratoriestrukturen er helt nødvendig, hvis målet er at opnå en konkurrencedygtig

produktion på alle overvågningsanalyser, der kan tilrettelægges som serieanalyser. Centraliseringen af det veterinære beredskab på færre enheder kan ligeledes være en fornuftig faglig disposition, set ud fra antallet af medarbejdere, der skal holdes opdateret på de smitsomme husdyrsygdomme og beredskabsforanstaltningerne knyttet hertil.

Kontrol og tilsynsopgaver indenfor fødevarer, dyrehold og dyrevelfærd, dyrlæger og primærproducenter vil naturligvis kunne administreres i en og samme sektionsopdelte enhed i de nuværende regioner. Det er imidlertid en illusion at forestille sig, at personalet vil kunne løse alle opgaver i en sådan enhed. De enkelte opgaver kræver forskellige faglige kompetencer, som ikke kan dækkes af en og samme person.

Administrationen vil kunne centraliseres for så vidt angår løn- og personaleforhold og bogholderi og regnskab. Det vil imidlertid være u hensigtsmæssigt for brugerne, såfremt udgiftsdækningen af en lang række tilsynsydelser m.m. ikke forbliver lokalt, hvor arbejdet er udført.

Den Danske Dyrlægeforening finder det nødvendigt at præcisere, at der fortsat bør være en faglig ledelse af de faglige afdelinger for at sikre en hensigtsmæssig faglig prioritering af den lokale indsats.

Den Danske Dyrlægeforening skal derfor stille spørgsmålstegn ved de estimerede besparelser. De chefårsværk, der umiddelbart forsvinder, vil i nogen udstrækning skulle erstattes, da de faglige og personaleledelsesmæssige opgaver ikke ændrer sig væsentligt. De lejede lokaler vil ej heller umiddelbart kunne omsættes i besparelser, da mange lejemål er styret af langtløbende kontrakter.

Fødevestyrelsen med regioner

Den økonomiske situation er ikke kendt, da den vil kunne påvirkes af vedtagelsen af den nye fødevarerlov samt af ændringer i strukturen.

Det antages, at såfremt der ikke sker økonomiske forbedringer, vil der skulle spares 60 millioner kr. blandt andet gennem en personalereduktion på 75 årsværk.

Det er bekymrende da den nuværende ressourcemæssige situation giver alvorlige problemer.

Centralstyrelsen:

På såvel veterinær- som fødevarerområdet er der problemer med at få implementeret ny lovgivning i form af kontrolvejledninger og vejledning i regelforståelse og helt konkret regelfortolkning.

Regionerne:

Budgettildelingsmodellen er blevet bedre, men er stadig et redskab til fordeling af for få ressourcer. Skønhedspletten er, at kørsel ikke indgår i tildeling af ressourcer til veterinærafdelingerne. På fødevareområdet tildeles køretid på grundlag af et landsgennemsnit uden skelen til regionernes forskellige kørselsbehov.

Betalingsbekendtgørelsen synes som ovenfor nævnt udformet på et marginalomkostningsprincip. Der betales således ikke eller ikke tilstrækkeligt for driftsomkostningerne ved at drive et regionskontor, for kørsel og køretid m.v.

Der indføres styringsredskaber i form af EDB-time-sagsregistreringssystemer og andet. Systemerne forudsætter intensiv brug, hvis de skal betjenes hensigtsmæssigt. De indregnede besparelser ved automatisering udløses ikke. Der sker det modsatte - et øget tidsforbrug til administrative opgaver.

Resultat- og resultatlønskontrakter er styrende for regionernes indsats. Der er alene kvantitative mål i disse, hvorfor ressourcemangel medfører, at kvaliteten nedsættes for at opfylde de kvantitative mål.

Der er nu så stor ubalance mellem den udmeldte politiske målsætning med kontrol og tilsynsarbejdet og virkeligheden, at personalet mister arbejdslysten og bliver stresset. Sygefraværet og antallet af stressrelaterede langtidssygemeldinger er i hastig vækst.

Seneste skud på stammen af ressourcekrævende foranstaltninger er retssikkerhedslovens krav om at udlevere og få underskrevet dokumenter, der er uden betydning for det stykke kontrolarbejde, der skal udføres. Opgaven har ligesom tidligere udlagte opgaver ikke udløst øgede ressourcer.

Med den nuværende ressourcefordeling er der følgende problemer:

Veterinærafdelingerne:

- Lang sagsbehandlingstid på klagesager, problemer med registrering herunder af øremærker o.s.v. Alle sagstyper, der ikke omhandles af resultatlønskontrakten, bliver nedprioriteret.
- Antallet af dyrevelfærdstilsyn opretholdes på 100 %, men der er afsat alt for lidt tid ikke mindst på grund af, at 60 % af besøgene udføres behovsbestemt, hvilket oftest er de store besætninger. Der sker i dag ingen opfølgning af udmeldte indskærpelser, ligesom der ikke nødvendigvis føres kontrol med alle staldafsnit.
- Tilsyn med særligt dyrehold (fuglevildt herunder strudse, hjorte, pelsdyr m.fl.) gennemføres ikke eller kun i begrænset omfang, da det for tiden ikke er på resultatkontrakten.

Lovområder, der hører under Justitsministeriet, men kontrolleres af Familie- og Forbrugsministeren, har nogle særlige problemstillinger. Kontrolpersonalet har ingen sanktioner, men betjener sig alene af indskærpelser og anmeldelser til politiet. Påbud, forbud og evt. administrative bøder ville være oplagte muligheder.

Fødevareafdelingerne:

- Tilsynene omfatter kun en begrænset del af virksomheden:
 - ikke alle lokaler i relation til rengøring og vedligeholdelse samt produktionsadskillelse.
 - ikke alle produktionsparametre i relation til hygiejne.
 - ikke hele egenkontrolprogrammet.
 - højst et af følgende områder:
 - mærkning.
 - emballage.
 - tilsætningsstoffer.
 - forureninger.
 - godkendelsesvilkårenes fortsatte overholdelse.
 - personaleuddannelse.
 - varestandarder.
- Ved hvert besøg overvejes det nøje om givne overtrædelser skal noteres, da det vil udløse ekstra tilsyn, som ikke kan gennemføres uden konsekvenser for resultatkontraktens kvantitative mål.

Der anvendes fra 1 - 4 år til at komme hele virksomheden igennem med en forsvarlig stikprøvekontrol afhængig af antallet af årlige tilsyn.

Smiley-ordningen er baseret på disse ufuldstændige tilsyn. Smiley-ordningen er markedsført vildledende. Det er forbrugerens opfattelse, at mærket er et udtryk for, at reglerne om hygiejne og vildledning overholdes. Dette kan langt fra garanteres med de ufuldstændige tilsyn, der ligger bag.

Danmarks Fødevareforskning

Der er meddelt uansøgt afsked til 58 personer. Herudover forventes yderligere 62 personer at ophøre ved naturlig afgang og som følge af, at deres tidsbegrænsede ansættelse udløber samt ved ansøgt overgang til anden ansættelse uden for institutionen.

Det eneste område, der friholdes for reduktion, er ernæringsområdet.

Konsekvenserne af besparelserne på øvrige afdelinger bliver bl.a.:

- Færre risikovurderinger på fødevareområdet såvel som det veterinære område.
- Smittekilderegnskabet nedprioriteres.
- Zoonotiske virusinfektioner nedprioriteres eller ophører.
- Der vil alene blive udført diagnostiske analyser på specifikke sygdomme, d.v.s. at udredninger af sygdomskomplekser ophører. Det er særligt fjerkræområdet, dette rammer, idet der her ikke er alternative laboratorier i erhvervsregi.
- Udbudet af diagnostiske analyser på produktionsbetingede sygdomme indskrænkes, ligesom diagnostik af enkelte af de sjældnere ondartede smitsomme sygdomme vil blive købt ved udenlandske laboratorier.

- Metodeudvikling på kemiske, mikrobiologiske, serologiske m.fl. analyser vil blive indskrænket evt. helt ophøre.
- En række af de faglige miljøer vil ikke overleve, og andre vil miste deres internationale status. Det tager kun et minut at nedbryde, men 10 eller flere år at genopbygge.

Mindst 3 af de oprindelige enheder, der nu konstituerer Danmarks Fødevarerforskning nemlig Institut for Toksikologi (en af enhederne fra Fødevarestyrelsen), Statens Veterinære Seruminstitut og Statens Veterinære Institut for Virusforskning har alle velanskrevne internationale forskergrupper, der bl.a. har betydet, at internationale referencelaboratoriefunktioner er placeret her. Dette har tillige betydet, at Danmark i OIE (Diagnostiske standarder og regler for bekæmpelse af smitsomme husdyrsygdomme m.m.) og i EU har haft stor indflydelse på regeldannelsen på området. Dette vil ikke kunne opretholdes.

Programbevillinger til fødevarerforskning er beskåret hvert år siden 2001. Der er ikke tilført midler fra de 10 milliarder, der er afsat til styrkelse af forskningen i Danmark. De sidste par år er bevilget mindre end 50 % af de sædvanlige særbevillinger.

Skal de faglige miljøer reddes skal der findes en ekstra bevilling her og nu, der kan garantere den fortsatte drift af en uforandret virksomhed. Sker dette ikke, vil de bedste forskere søge nye udfordringer og være tabt for institutionen. Efterfølgende må der så foretages en analyse af, om der kan spares midler ved sammenflytning af institutionen på færre adresser eller på anden måde. For hver forskningskrone der spares af det offentlige, taber institutionen yderligere tæt ved en krone, da mange forskningsprojekter er samfinansieret med eksterne midler fra f.eks. EU.